

урок 61 *Відмінкові закінчення іменників з конкретним та абстрактним значенням (терміна – терміну, феномена – феномену).*

**Завдання:** опрацювати тему, написати опорний конспект у робочий зошит (О. Глазова Українська мова Рівень стандарту 10 клас стор 175)

**Закінчення іменників (ч. р. II відміна, Р.в.) - пройти тест!!!!!!**

ТЕМА

Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку -  
відео переглянути

Іменники **II відміни** чоловічого роду в родовому відмінку однини (кого? чого?) можуть мати закінчення **-а** або **-у** (на письмі ще **-я** або **-ю**): клен — клена, гай — гаю. Вживання того чи іншого закінчення залежить від значення іменника.

За значенням іменники поділяються на назви **чітко** та назви **нечітко** окреслених предметів і понять.

**Назви чітко окреслених предметів і понять:**

назви істот (син, кінь, голуб),  
охоплювані зором речі (ключ, трактор, дуб, пагорб),  
частин тіла (палець, лоб),  
днів тижня та місяців (понеділок, жовтень),  
назви населених пунктів (Конотоп, Кременчук, Нью-Йорк),  
різних мір (метр, кілограм),  
наукові терміни (атом, суфікс).

**Назви нечітко окреслених предметів і понять** (назви предметів, які не охоплюються зором):

не мають певних меж (космос, шлях, ліс, Буг),  
назви великих споруд (завод, стадіон),  
територій (Крим, Казахстан),  
збірні назви (горох, пісок),  
назви речовин (граніт, кисень),

явищ (*грім, вітер*),  
дій (*біг, розгляд*),  
станів (*сон, гнів*),  
абстрактних понять (*прогрес, мир*) тощо.

### Правопис закінчень іменників II відміни чоловічого роду в інших відмінках

| Від-мі-нк-и | Закінчення іменників II відміни чоловічого роду                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Н.          | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Р.          | <p>Іменники II відміни чоловічого роду у <b>родовому</b> відмінку множини можуть мати закінчення <b>-ів (-їв)</b> або нульове закінчення (див. <a href="#">Відмінкові закінчення іменників</a>).</p> <p>Іменники чоловічого роду в <b>родовому</b> відмінку множини мають звичайно закінчення <b>-ів</b>: <i>солдат — солдатів, партизан — партизанів, ткач — ткачів, батько — батьків, тато — татів, плац — плаців, помідор — помідорів, кілограм — кілограмів</i>.</p> |
|             | <p>Нульове закінчення в <b>родовому</b> відмінку множини (крім кількох винятків — див. <a href="#">Відмінкові закінчення іменників</a>) мають лише ті іменники чоловічого роду, які в множині втрачають суфікс <b>-ин-</b>: <i>киянин — кияни, киян; татарин — татари, татар; громадянин — громадяни, громадян</i>.</p> <p><b>Виняток</b> з цього: <i>хазяїн — хазяї, хазяїв</i> (і <i>хазяїни, хазяїнів</i>).</p>                                                       |
| Д.          | <p>У <b>давальному</b> відмінку однини більшість іменників другої відміни чоловічого роду мають паралельно закінчення <b>-ові, -еві</b> (на письмі також <b>-єві</b>) і рідше <b>-у (-ю)</b>: <i>батько — батькові і батьку, будинок — будинкові і будинку, пан міністр — панові міністру, рідний край — рідному краєві і рідному краю</i>.</p>                                                                                                                          |
|             | <p>У деяких іменниках чоловічого роду (з кінцевими основи <b>-ів-, -ов-</b>) у давальному відмінку однини можливе лише закінчення <b>-у, -ю</b>: <i>острів — острову</i> ("островові" було б важко вимовляти), <i>Яків — Якову, Київ — Києву, Глібов — Глібову</i>.</p>                                                                                                                                                                                                  |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Зн. | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Ор. | <p>В <b>орудному</b> відмінку однини треба розрізняти прізвища прикметникового походження на <b>-ов (-ев, -єв), -ін, -ин</b> і однозвучні назви населених пунктів. Прізвища тут мають закінчення <b>-им</b>, а однозвучні назви населених пунктів — <b>-ом</b>: <i>Сергієм Миколайовичем Чёрниковим</i>, але <i>селом Черніковом</i>; <i>поетом Пушкіним</i>, але <i>містом Пушкіном</i>.</p> <p>Проте прізвища на <b>-ов, -ін, -ин</b>, які не походять від прикметників, мають закінчення <b>-ом</b>: <i>Сербин — Сербином</i>, <i>Волошин — Волошином</i>, <i>Кармазин — Кармазином</i>, <i>Дарвін — Дарвіном</i>, <i>Чарлі Чаплін — Чарлі Чапліном</i>, <i>Пров — Провом</i>.</p>                                                                            |
| М.  | <p>У <b>місцевому</b> відмінку однини можливі три різні закінчення (див. <a href="#">Відмінкові закінчення іменників</a>): <b>-і (-ї); -ові, -еві (-єві); -у (-ю)</b>. Вживання їх поки ще остаточно не усталене. Найчастіше вживається закінчення <b>-і</b>: <i>стіл — на столі</i>, <i>камінь — на камені</i>, <i>поріг — на порозі</i>, <i>бік — на боці</i>, <i>рух — у русі</i>.</p> <p>Іменники з основою на <b>к</b> мають, як правило, закінчення <b>-у</b>: <i>будинок — у будинку</i>, <i>сік — у соку</i>, <i>візок — на візку</i>, <i>парк — у парку</i>.</p> <p>Закінчення <b>-ові, -еві</b> буває переважно в назвах істот: <i>батько — при батькові</i>, <i>син — при синові</i>, <i>кінь — на коневі</i> (і <i>на коні</i>, <i>на коню</i>).</p> |
| Кл. | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |